

ChristenUnie

Verkiezingsprogramma 2018-2022



Hart voor De Wolden

Inleiding

ChristenUnie, partij in de samenleving

Verkiezingen gaan over mensen. Over u en over mij. Ze gaan over onze manier van samenleven. Wij geloven dat mensen geschapen zijn door God. Hij heeft ons aan elkaar gegeven om *samen* te leven. De ChristenUnie gelooft dat het in onze samenleving vooral gaat om zinvol en waardevol leven, vrijheid en veiligheid. Wij willen een samenleving waarin wij de vrijheid hebben om te geloven en om zelf verantwoordelijkheid te nemen. Wij willen een gemeente die ruimte biedt aan inwoners die maatschappelijk initiatief tonen. We willen een wereld waarin we omzien naar elkaar. Een wereld die leefbaar is en dat ook voor onze (klein)kinderen blijft.

Een samenleving met toekomst

In De Wolden gaat veel goed. Het aantal banen is toegenomen, vrijwilligers zijn overal actief, veel burgers participeren, er is een sterke onderlinge betrokkenheid en het aantal inwoners groeit. Tegelijk zijn er zorgen. Er is een te groot alcohol- en drugsgebruik en er zijn te veel jongeren met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

De ChristenUnie vindt het meer dan ooit belangrijk om te geloven in een gemeente waar het steeds meer gaat om 'wij'. Om te geloven in een politiek van draagkracht en draagvlak. Daarom gaan wij met dit programma van hoop de komende verkiezingen in. Een programma waarmee de ChristenUnie wil bouwen aan een De Wolden waarin iedereen meetelt. Wij investeren in zorg voor elkaar, in de cruciale rol van gezinnen, in een dienstbare overheid, in moreel leiderschap, in godsdienstvrijheid, in een duurzame economie en in een zorgvuldige omgang met Gods schepping.

Dit vatten we samen in onze kernboodschap.

De ChristenUnie:

- + Zorgt dat iedereen meetelt
- + Investeert in de toekomst van kinderen
- + Komt op voor (godsdienst)vrijheid

Zet je in voor de bloei van de stad waarin je woont, want de bloei van de stad is ook jullie bloei. (Jeremia 29:7)

Geef geloof een stem

Wij laten ons als christelijke partij inspireren door de Bijbel. Wij geloven dat bijbelse uitgangspunten ook relevant zijn voor De Wolden. De ChristenUnie-politici zijn bereid verantwoordelijkheid te nemen voor en samen te werken aan een betere samenleving. Wij beseffen heel goed dat de overheid niet alle vraagstukken kan oplossen. Maar de overheid dient volgens de ChristenUnie wel het zwakke te beschermen en het sterke te reguleren. De Bijbel roept ons op om *recht te doen, trouw te zijn, en nederig de weg te gaan die God van ons vraagt.* (Micha 6:8)

Van christenen voor alle mensen

De ChristenUnie is een landelijke, christelijke netwerkpartij. Dat biedt stabiliteit. Dat biedt uitstekende mogelijkheden om af te stemmen en om lokale zaken provinciaal of landelijk aan de orde te stellen (en andersom). De ChristenUnie is een partij *van christenen voor alle mensen*. Wij willen iets uitstralen en doorgeven van de liefde die God heeft voor deze wereld, voor Nederland, voor De Wolden. Doe met ons mee. Geef geloof een stem in De Wolden!

Inhoudsopgave

Inleiding	Pag. 1
Inhoudsopgave	Pag. 2
Hoofdstuk 1: Gezin, jeugd en onderwijs	Pag. 3
1.1 Zorg voor kinderen en jongeren	Pag. 3
1.2 Onderwijs	Pag. 3
Hoofdstuk 2: Zorg	Pag. 6
2.1 Volksgezondheid	Pag. 6
2.2 Zorg voor kwetsbare inwoners	Pag. 7
2.3 Zorg voor vluchtelingen	Pag. 10
Hoofdstuk 3: Veiligheid	Pag. 12
Hoofdstuk 4: Energie, klimaat en milieu	Pag. 14
4.1 Energieke gemeente	Pag. 14
4.2 Afvalinzameling	Pag. 15
4.3 Toekomstbestendig waterbeheer	Pag. 16
Hoofdstuk 5: Werk en Inkomen	Pag. 17
Hoofdstuk 6: Kunst, cultuur en sport	Pag. 20
Hoofdstuk 7: Economie	Pag. 23
Hoofdstuk 8: Wonen en ruimte	Pag. 26
8.1 Wonen	Pag. 26
8.2 Ruimte	Pag. 27
Hoofdstuk 9: Mobiliteit	Pag. 29
Hoofdstuk 10: Betrouwbare overheid	Pag. 31
10.1 Vertrouwen	Pag. 31
10.2 De gemeente, dat zijn we samen	Pag. 31
10.3 Financiën	Pag. 33
10.4 Privacy	Pag. 34

Hoofdstuk 1: Gezin, jeugd en onderwijs

Waar staat de ChristenUnie voor?

Kinderen en jongeren hebben de toekomst. De gemeente De Wolden moet daarom inzetten op veilige gezinnen, veilige scholen en veilige buurten. De ChristenUnie wil dat kinderen die extra ondersteuning nodig hebben, die zoveel mogelijk dicht bij huis en school kunnen krijgen en dat de zorg past bij de identiteit van het gezin.

1.1 Zorg voor kinderen en jongeren

Investeren in gezinnen

De ChristenUnie is een partij die sterke en liefdevolle gezinnen van groot belang acht. Zo moet de zorg op de komst van een kind zowel gericht zijn op de lichamelijke als op de mentale kant. We willen ouders ondersteunen door ouderschaps cursussen via consultatiebureaus aan te bieden. Voor kinderen is de echtscheiding van hun ouders vaak bijzonder ingrijpend. Goede ondersteuning en preventie bij relatieproblemen is nodig omdat daarmee kinderen in hun kwetsbare positie worden beschermd en veel relatieleed voor ouders wordt voorkomen.

De ChristenUnie wil:

- + Meer aandacht in de prenatale voorlichting voor psychosociale aspecten en veranderingen in de relatie als gevolg van het vader- en moederschap;
- + Met professionals uit het veld ontwikkelt de gemeente preventief echtscheidingsbeleid, gericht op het laagdrempelig en vrijwillig versterken van relaties van ouders in De Wolden, maar ook op tijdige hulp als een scheiding onvermijdelijk is;
- + Ouderschaps cursussen en informatie over relatieondersteuning zijn laagdrempelig beschikbaar;
- + Extra inzet op initiatieven waarin ouders andere ouders ondersteunen.

Effectieve ondersteuning

Om de decentralisatie van de jeugdzorg te laten slagen zal er verder ingezet gaan worden op het eerder ondersteunen en helpen van kinderen. Hiervoor is nodig dat de zorgvrager samen met de omgeving en professionals een plan maakt. In het hulpverleningstraject willen we de eigen kracht en de netwerken van gezinnen inzetten en versterken. Jeugdhulp moet beschikbaar zijn voor alle kinderen en ouders die ondersteuning nodig hebben. Het is belangrijk om de zorg dichtbij plekken te organiseren waar kinderen verblijven, bijvoorbeeld door spreekuren op scholen te organiseren. Uit oogpunt van preventie en vroeg-signalering pleit de ChristenUnie ervoor dat kinderopvang of school over expertise op dit terrein gaat beschikken. De ChristenUnie wil extra investeren in pleeg- of steungezinnen en gezinshuizen. Zo willen we het aantal uithuisplaatsingen en opvang in instellingen terug dringen en zwaardere hulpverleningstrajecten voorkomen.

- + Hanteren van een integrale aanpak bij multi-probleemgezinnen, waarin hulpverleningsinstanties nauw samenwerken en waarbij sprake is van één plan en één coördinator;
- + Inkoop van jeugdhulp gebeurt vooral op kwaliteit en aansluiting bij identiteit;

- ⊕ De gemeente wijst actief op de mogelijkheid om via een specialistische zorg in te kunnen kopen als de gemeente deze zorg niet heeft ingekocht;
- ⊕ Kinderen, jongeren, ouders en scholen betrekken bij een integrale visie op jeugdhulp;
- ⊕ Jongeren die mantelzorger zijn, optimaal ondersteunen vanuit de Wmo, zodat zij gewoon naar school kunnen gaan en vrije tijd hebben;
- ⊕ Extra zorg verlenen aan kinderen die met hun moeder in de vrouwenopvang verblijven;
- ⊕ De gemeente biedt tienermoeders ondersteuning, zorg en begeleiding;
- ⊕ De gemeente ondersteunt de werving van pleegouders, zodat kinderen, als dat wenselijk is opgevangen kunnen worden in hun eigen omgeving;
- ⊕ Om gezondheidsproblemen tegen te gaan en het (sociaal) welzijn te bevorderen, zorgt de gemeente ervoor dat ieder kind de mogelijkheid krijgt om te sporten;
- ⊕ De krachten bundelen van zorgprofessionals en politici om de eerste 1001 kritieke dagen van een kind zo goed mogelijk te laten verlopen;
- ⊕ Voorlichting geven over digiveiligheid op scholen en aan ouders. Kinderen bewust en veilig leren omgaan met internet en sociale media;
- ⊕ Het stimuleren en bevorderen van psychische gezondheid bij kinderen en ouders met extra inzet op het voorkomen van depressies en zelfmoord onder jongeren;
- ⊕ De gemeente zorgt, samen met de zorgpartners, voor continuïteit van zorg en ondersteuning in de jeugdzorg bij de overgang van 18- naar 18+.

Kindermishandeling en Huiselijk geweld

Kinderen hebben het recht om veilig te zijn en dus om beschermd te worden tegen kindermishandeling. Het is belangrijk dat extra wordt ingezet op het voorkomen, signaleren en stoppen van kindermishandeling. Voor slachtoffers van huiselijk geweld moet er passende hulp en/of een veilige opvang zijn.

- ⊕ Al bij de zwangerschap vindt er screening plaats op hoge risicosituaties;
- ⊕ Consultatiebureaus (CJG/JGZ) bieden begeleiding in het omgaan met huilgedrag van baby's;
- ⊕ Veilig Thuis, het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling, is laagdrempelig en bekend bij alle inwoners van De Wolden;
- ⊕ De ChristenUnie zet zich in voor een aanpak kindermishandeling waarin aandacht is voor preventie en voor het versterken van de interactie tussen kind, verloskunde, onderwijs, wijkteam en Veilig Thuis;
- ⊕ Veilig Thuis en de politie registreren de vorm van huiselijk geweld. Zo kan er snel passende handhaving en zorg ingezet worden.

1.2 Onderwijs

Voor kinderen is de school een plek waar ze zich cognitief en sociaal ontwikkelen en waar ze andere kinderen ontmoeten. De ChristenUnie is voor de vrijheid van onderwijs. Al het onderwijs is bijzonder. De scholen in De Wolden zijn van de samenleving. De gemeente en het onderwijs delen de maatschappelijke opdracht om kinderen zich optimaal te laten ontwikkelen. In De Wolden biedt het onderwijs gelijke kansen voor alle leerlingen, onafhankelijk van waar een school staat of van de financiële situatie van ouders.

De onderwijsbesturen zijn verantwoordelijk voor Passend Onderwijs. Dit onderwijs, preventie en jeugdhulp dienen goed op elkaar afgestemd te zijn. Gezamenlijk is georganiseerd wat voor een bepaalde school nodig is. Zo wordt de professionaliteit van scholen en samenwerkingsverbanden benut. Voor het versterken van preventie en vroegsignalering werkt de gemeente zoveel mogelijk samen met professionals in het onderwijs en in de vroeg- en voorschoolse voorzieningen.

Er is een sterke tendens in de samenleving om kinderen eerder te laten beginnen met leren. De ChristenUnie vindt dit een keuze van ouders zelf. Als sprake is van (taal)achterstanden wijzen consultatiebureaus ouders actief op de mogelijkheden van vroeg- en voorschoolse voorzieningen.

De trend om onderwijsinstellingen en kinderopvang samen te voegen tot Integrale Kindcentra biedt kansen om kinderen vanaf heel jong een doorlopende leerlijn aan te bieden. De gemeente stimuleert deze samenwerking, maar ook die tussen het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs in de omliggende gemeentes. Zeker als het gaat om kwetsbare jongeren. Dit kan door bijvoorbeeld de inzet van vrijwillige mentoren.

Daarnaast wil de ChristenUnie dat onderwijs, overheid en arbeidsmarkt meer gaan samenwerken. Dat kan door actief de samenwerking te zoeken, maar bijvoorbeeld ook doordat de gemeente in haar aanbesteding aan plaatselijke aannemers de eis stelt dat stageplekken worden mogelijk gemaakt.

De gemeente zet maximaal in op het voorkomen van schooluitval. Alle jongeren in De Wolden halen hun startkwalificatie.

- + De ChristenUnie heeft zich altijd ingezet voor kleine scholen en blijft dat doen;
- + De ChristenUnie wil dat de gemeente binnen de arbeidsmarktregio inzet op een goede aansluiting van het onderwijs, overheid en het bedrijfsleven in De Wolden;
- + In De Wolden krijgen kwetsbare jongeren uit het speciaal onderwijs de juiste begeleiding naar een waardevolle plek in onze samenleving;
- + Vanuit het wijkteam komt in samenwerking met het onderwijs extra begeleiding voor overbelaste jongeren die door hun thuissituatie niet of weinig naar school gaan;
- + De ChristenUnie wil dat bij huisvesting van onderwijs aandacht is voor duurzaamheid en een goed binnenklimaat.

Hoofdstuk 2: Zorg

Waar staat de ChristenUnie voor

De ChristenUnie gelooft in een samenleving die is gebaseerd op naastenliefde. In de samenleving van nu maakt bijna iedereen deel uit van één of meer netwerken, zoals gezinnen, klassen in scholen, vriendengroepen, de straat en de kern en het dorp, online netwerken en sociale media. Tegelijk is er sprake van individualisme en eenzaamheid en zijn er mensen die niet mee kunnen komen. De ChristenUnie wil in De Wolden bijdragen aan een samenleving waarin iedereen ertoe doet en meedoet.

Uitgangspunt van de ChristenUnie is dat elk mens waardevol is en dat die waarde niet afhangt van prestaties, gezondheid, seksuele geaardheid, afkomst, leeftijd, gewenstheid of geluk. Al het leven, in gaafheid en gebrokenheid, verdient het om tot ontplooiing te komen, te participeren, om te worden beschermd en om zorg te ontvangen als dat nodig is.

We hebben een periode van grote bezuinigingen en hervormingen achter de rug. Hierin moesten inwoners veel meer dan vroeger zelf ondersteuning gaan regelen. Hoewel in De Wolden gelukkig nauwelijks mensen tussen wal en schip zijn beland, blijft het een punt van zorg om te voorkomen dat dit gebeurt. De ChristenUnie blijft inzetten op een participatiesamenleving; het is belangrijk dat mensen elkaar als het kan, helpen en voor elkaar zorgen. Tegelijk moet de gemeente zorgen voor passende ondersteuning en hulp aan mensen, die het niet op eigen kracht redden.

De gemeente De Wolden heeft in de afgelopen periode veel meer taken gekregen. Zij heeft daarmee een grote verantwoordelijkheid als het gaat om de zorg voor kinderen, jongeren en kwetsbare inwoners. De ChristenUnie steunt deze veranderingen omdat het goed is om een samenhangend zorg- en preventieaanbod zo dicht mogelijk bij onze bewoners te organiseren. De ChristenUnie wil de inkoop van zorg voor jeugd, Wmo en beschermd wonen integraal gaan organiseren. Dus is het uitgangspunt de leefwereld van mensen en niet van de wettelijke kaders.

2.1 Volksgezondheid

Gezondheid is van invloed op prestaties op school, op het werk en in de maatschappij. Een gezonde leefstijl is eerst en vooral een verantwoordelijkheid van mensen zelf, maar gaat ook de maatschappij aan. Door te investeren in preventie zorgen we ervoor dat mensen (langer) gezond blijven. Wij willen dat jongeren gezond en vrij van verslaving opgroeien.

De gemeente is verantwoordelijk voor de instandhouding van de (regionale) gezondheidsdienst (GGD) en daarmee voor het uitvoeren van taken op het gebied van de publieke gezondheidszorg.

- + De gemeente De Wolden gaat door met het project Jongeren op Gezond Gewicht. (JOGG);
- + De gemeente stelt een gemeentelijke gezondheidsprofiel op, voor het ontwikkelen van het lokale gezondheidsbeleid en voor het bepalen van prioriteiten.

2.2 Zorg voor kwetsbare inwoners

De ChristenUnie is groot voorstander van zorg die dichtbij is georganiseerd. Zorg op een menselijke schaal en met een menselijk gezicht. Identiteitsgebonden zorg moet mogelijk zijn. Kerken pakken steeds vaker maatschappelijke taken op. Daarom worden de contacten tussen gemeente en de kerken in De Wolden (Diaconaal Verband De Wolden) versterkt, met inachtneming van de scheiding tussen kerk en staat.

De ChristenUnie wil de schotten weghalen tussen hulp, zorg en participatie, en bureaucratie voorkomen en verminderen. Steeds dient gedacht te worden vanuit de zorgvraag van burgers. In keukentafelgesprekken geeft de zorgvrager zelf aan wat die nodig heeft, welke richting van hulpverlening wordt ingezet en wie kan helpen en ondersteunen bij het hervinden van de eigen kracht. Medewerkers die namens de gemeente gesprekken voeren met hulpvragers krijgen de bevoegdheid om toezeggingen te doen over schuldhulpverlening, indicaties voor respijtzorg, Wmo-voorzieningen en jeugdhulp.

- + Als inwoners ondersteuning door de gemeente vragen, voeren die samen met andere gezinsleden, mantelzorgers of een onafhankelijke cliëntondersteuner overleg;
- + Integrale afwegingen worden gemaakt in één beschikking voor zowel Wmo, jeugdhulp, participatiewet, minimabeleid enz;
- + Indien gewenst ondersteunt een onafhankelijke adviseur de aanvrager bij het formuleren van een hulpvraag en bij het kiezen van de juiste oplossingen;
- + Eigen-krachtconferenties en de verplichting tot het aanbieden van een familiegroep-splan worden opgenomen in de lokale (Wmo-)verordening of actief aangeboden;
- + Een persoonsgebonden budget (pgb) is één van de instrumenten om passende zorg onder regie van de zorgvrager aan te vragen. De ChristenUnie wil dat gebruik van pgb mogelijk blijft en dat inwoners die mogelijkheid kennen. Zo hebben zorgvragers altijd de mogelijkheid om identiteitsgebonden of andere noodzakelijke zorg in te kopen als deze niet gecontracteerd is;
- + Er is structureel overleg tussen Diaconaal Verband De Wolden en de gemeente om kerken een volwaardige plaats te geven in de sociale structuur van dorpen en kernen;
- + Een eigen bijdrage voor zorg of ondersteuning mag nooit leiden tot zorgmijding;
- + De ChristenUnie wil meer hergebruik en delen van (zorg-)middelen;
- + De gemeente werkt in overleg met onderwijs, bibliotheken en wijkteams om laaggeletterdheid aan te pakken;
- + De onafhankelijke ombudspersoon, die bemiddelt tussen cliënten en gemeente, blijft.

Personen met verward gedrag

Het aantal personen met verward gedrag op straat neemt toe. Er zijn veel minder GGZ-bedden en problemen worden niet tijdig herkend en soms blijft hulp uit. De ChristenUnie wil bijsturen waar nodig. Daarbij zet de gemeente in op vernieuwende vormen van zorg en denken buiten kaders. Mensen die verward gedrag vertonen horen in ieder geval niet thuis in een politiecel. Ze verdienen de aandacht en hulp van de omgeving. Tegelijk zal de samenleving meer oor en oog moeten krijgen voor burens die 'anders' zijn.

- + Samen met de GGZ worden afspraken gemaakt hoe mensen met verward gedrag in hun eigen situatie kunnen worden ondersteund, hoe netwerken betrokken worden en wordt voorkomen dat mensen afhankelijk worden van de GGZ;
- + De gemeente zet, in het kader van het hervinden van de eigen kracht, in op zelfhulpgroepen voor mensen met verward gedrag en op de beschikbaarheid van woonruimte;
- + De politie, de GGZ, de Spoedeisende Hulp-afdeling van het ziekenhuis en de wijkteams maken afspraken over wat te doen bij het aantreffen van mensen met verward gedrag. Voorkomen wordt dat deze mensen in een politiecel terecht komen;
- + We investeren in beschermd wonen en in de zorg voor mensen met GGZ-problematiek die thuis wonen: 24/7 ambulante psychische zorg in de wijk, inloophuizen en time-out voorzieningen voor kortdurende opname.

Mantelzorgers

De ChristenUnie vindt dat mantelzorgers alle mogelijke ondersteuning verdienen.

- + De gemeente ontwikkelt een ruim aanbod in mantelzorgondersteuning, waaronder een respijtovereenkomst;
- + De gemeente wijst mensen die mantelzorgers zijn of worden actief op ondersteuning;
- + De gemeente ontwikkelt een visie op informele zorg en de manier waarop de informele zorg zich verhoudt tot de formele zorg;
- + De gemeente faciliteert de coördinatie van informele zorg;
- + De ChristenUnie wil extra aandacht voor jonge mantelzorgers.

Vrijwilligers

Vrijwilligers zijn van onschatbare waarde binnen onze samenleving. Daarom wil de gemeente vrijwilligerswerk faciliteren en niet moeilijker maken door extra regels of andere beperkingen. Dit geldt voor het doen van vrijwilligerswerk naast een uitkering, maar ook voor het geven van mantelzorg naast een baan en het activeren van vluchtelingen door middel van vrijwilligerswerk.

- + Vrijwilligers kunnen een gratis Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) verkrijgen.

Iedereen telt mee en doet mee

Een inclusieve samenleving is dichterbij gekomen door ratificatie van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Maar de ChristenUnie wil meer. Mensen met een beperking moeten volwaardig mee kunnen doen. Ook daarvoor wil de ChristenUnie zich vol inzetten. De ChristenUnie wil een inclusieagenda opstellen voor De Wolden om zo werkelijke stappen te maken naar de inclusieve samenleving.

- + De gemeente zorgt dat haar gebouwen en voorzieningen goed toegankelijk zijn voor alle inwoners;
- + De gemeente richt de openbare ruimte en het openbaar vervoer op zo'n manier in dat mensen met een beperking zich thuis voelen in De Wolden en zich er zelfstandig kunnen redden;

- + De gemeente werkt aan het ontwikkelen én uitvoeren van een lokale inclusieagenda. De doelgroep wordt hier actief bij betrokken;
- + Er komt een campagne om de acceptatie van handicaps en beperkingen te bevorderen;
- + De gemeente zorgt ervoor dat (gemeentelijke) evenementen toegankelijk zijn voor bezoekers met een beperking;
- + De gemeentelijke website wordt meer toegankelijk gemaakt voor mensen met een beperking;
- + De gemeente De Wolden zoekt actief naar mogelijkheden om kinderen met een beperking te laten sporten.

Langer zelfstandig

Steeds meer mensen met een zorgvraag blijven langer thuis wonen. Woningen moeten dus geschikt zijn voor ouderen en mensen met een beperking. De ChristenUnie vindt dat de gemeente De Wolden daarin, samen met woningeigenaren en woningcoöperaties, een grote verantwoordelijkheid heeft. Niet alleen woningen maar ook de openbare ruimte moet toegankelijk en veilig zijn en uitnodigen tot ontmoeting en activiteiten. Het sluiten en centreren van voorzieningen is voor de ChristenUnie dan ook een punt van zorg en aandacht.

- + Woningeigenaren krijgen voorlichting over het levensloopbestendig maken van hun woning;
- + Bij nieuwbouw en starterswoningen wordt ingezet op levensloopbestendigheid;
- + De gemeente biedt de Blijverslening aan zodat particulieren hun woning makkelijker kunnen aanpassen;
- + Er komen afspraken met woningcorporaties om woningen geschikt te maken voor bewoners die zware zorg nodig hebben;
- + Er zijn voldoende aangepaste zorgwoningen, ook voor de groep jongvolwassenen met een psychiatrische achtergrond;
- + De openbare ruimte is veilig en toegankelijk en biedt ruimte voor ontmoeting.

Ouderen

In de gemeente De Wolden neemt het aantal ouderen toe. Ouderen betekenen veel voor onze samenleving. Ze hebben bijgedragen aan het functioneren van de samenleving zoals die nu is. Daarom verdienen ouderen aandacht en steun, juist in deze tijd. Vaak ontstaat door lichamelijke of geestelijke klachten een verminderde mobiliteit. Eenzaamheid wordt zo een steeds groter risico. De ChristenUnie heeft hier oog voor en zet zich in om eenzaamheid te bestrijden.

- + In overleg met het dorp, de kern, diaconieën of verenigingen wordt gekeken hoe voorzieningen met een sociale functie open kunnen blijven. Bijvoorbeeld door zelfbeheer;
- + Sport en bewegen voor ouderen wordt een speerpunt in het gemeentelijke sportbeleid;
- + De ChristenUnie wil dat ouderen ouder dan 70 (of 65) jaar standaard een bezoek krijgen vanuit het wijkteam of welzijnsorganisaties om (verborgen) problemen, zoals eenzaamheidsproblematiek op te sporen;

- + *Zingeving* wordt bij gesprekken met ouderen met een zorgvraag een bespreekbaar onderwerp. Zo nodig maakt de gemeente hiervoor gebruik van deskundigheid van kerken of andere religieuze organisaties;
- + De Wolden wordt een dementievriendelijke gemeente;
- + De website van de gemeente is 'ouderenproof'. Per dorp of kern is er een actuele sociale kaart, die ook in gedrukte vorm beschikbaar is;
- + Samen met de bibliotheek wordt een cursus aangeboden om ouderen zo nodig meer digitaal-vaardig te maken.

Verslaving

Mensen zijn te waardevol om zich te verliezen in verslavingen aan alcohol, roken, drugs, seks en/of gokken. De ChristenUnie wil dat preventie in het lokale gezondheidsbeleid een belangrijke plek krijgt. Niet alleen gericht op alcohol en softdrugs maar ook gameverslaving en het gebruik van synthetische drugs.

Opvangvoorzieningen

De gemeente heeft de verplichting mensen die geen dak boven het hoofd hebben, opvang te bieden. Die heeft als doel te voorzien in basisbehoeften, mensen tot rust te laten komen en vervolgens te begeleiden naar noodzakelijke hulp en uiteindelijk weer naar zelfstandigheid.

- + Opvang is zo kort en zo sober mogelijk; cliënten worden zo mogelijk verplicht via een hulptraject stappen te zetten om het eigen leven weer op te pakken;
- + Jongeren en gezinnen in de opvang krijgen speciale aandacht;
- + De gemeente zorgt voor (eventueel tijdelijke) woonvormen voor mensen met een acute woonbehoefte, bijvoorbeeld door scheiding of schulden.

Sexting

Onder jongeren speelt sexting en grooming een steeds grotere rol. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat ouders en scholen samen optrekken als het gaat om voorlichting en hulpverlening.

- + Wijkteams/professionals volgen een training om loverboysituaties en gevallen van mensenhandel (thuisprostitutie) in de wijk te herkennen en maken afspraken met de politie over handhaving, melding en begeleiding;
- + Op scholen wordt, zowel aan de ouders als aan jongeren, voorlichting gegeven over sexting, grooming en loverboys.

2.3 Zorg voor vluchtelingen

De gemeente De Wolden is verantwoordelijk voor goede opvang van vluchtelingen. We beseffen dat het draagvlak hiervoor soms kwetsbaar is. We willen dat nieuwkomers zo snel mogelijk opgenomen worden in onze samenleving. Dat begint met de taal leren, maar ook door ze actief te laten deelnemen aan de maatschappij. De ChristenUnie pleit allereerst voor gespreide, kleinschalige opvang van vluchtelingen. Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV'ers) verdienen bijzondere aandacht.

De gemeente moet de taakstelling voor huisvesting van statushouders halen, maar ook bewaken dat dit niet tot verdringing op de huizenmarkt leidt. Dit kan door (tijdelijk) extra huisvesting te realiseren.

Mogelijkheden om actief kennis te maken met en deel te nemen aan de maatschappij helpen nieuwkomers bij hun integratie. Zij moeten zo snel mogelijk deel kunnen nemen aan (vrijwilligers)werk en participeren in verenigingen. Initiatieven vanuit de samenleving die hiervoor georganiseerd worden, krijgen aanmoediging en ondersteuning. Belangrijk is dat nieuwkomers leren dat de Nederlandse normen en waarden leidend zijn.

De ChristenUnie vindt dat iedereen recht heeft op onderdak. Dat geldt ook voor uitgeprocedeerde asielzoekers en staatlozen. Gemeenten moeten tenminste minimale opvang (bed, bad en brood) bieden, ook wanneer de landelijke regeling hiervoor is stopgezet.

- ⊕ De gemeente neemt haar verantwoordelijkheid voor het huisvesten van statushouders. Zo nodig worden extra (tijdelijke) woningen of alternatieve woonvormen gerealiseerd. Activiteiten vanuit de samenleving die taal en participatie van nieuwkomers bevorderen worden omarmd;
- ⊕ De gemeente schakelt het bedrijfsleven in en daagt hen uit statushouders in dienst te nemen;
- ⊕ De gemeente zorgt voor tenminste bed, bad en brood (en begeleiding!) voor uitgeprocedeerde asielzoekers zolang ze (nog) in Nederland zijn;
- ⊕ Het gemeentebestuur maakt, in samenspraak met alle stakeholders (COA, IND, Vluchtelingenwerk, maatschappelijke organisaties, scholen, kerken en bedrijfsleven), een lokaal beleidsplan voor snelle en efficiënte integratie van nieuwkomers.

Hoofdstuk 3: Veiligheid

Waar staat de ChristenUnie voor?

Ook bij de aanpak van veiligheidsproblemen toont de ChristenUnie haar hart voor de samenleving. Hard waar het moet, zacht waar het kan, maar altijd met een hart. De ChristenUnie heeft aandacht voor slachtoffers en hun omgeving en stimuleert een effectieve, op herstel gerichte, aanpak van daders.

Als inwoner van De Wolden wil men veilig kunnen leven. De overheid heeft de plicht om inwoners te beschermen en criminaliteit te bestrijden. Elk dorp of kern heeft een eigen aanpak nodig en inwoners moeten betrokken zijn bij het formuleren daarvan. Juist burgers, winkeliers, scholen, politie en woningcorporaties dragen bij aan goede dorpen en kernen. Dat zijn de plaatsen waarin jongeren veilig naar school gaan en ruimte hebben om te spelen, waarin ouders met een gerust hart wonen, werken en winkelen en waarin ouderen zonder zorg over straat kunnen, actief kunnen zijn en nog voluit van het leven kunnen genieten.

De gemeente stelt een integraal veiligheidsbeleid vast, dat gebaseerd is op onderzoek en ervaringen in de verschillende dorpen en kernen. Betrokkenheid van inwoners en organisaties is van groot belang bij de analyse van veiligheidsproblemen en bij het stellen van prioriteiten bij de oplossing daarvan.

In een veiligheidsplan staan doelen en verantwoordelijkheden van de organisaties die in samenwerking een rol spelen bij veiligheid. De ChristenUnie wil dat de raad het integraal veiligheidsplan vaststelt, op een moment dat deze nog invloed kan uitoefenen op het vaststellen van de prioriteiten voor de politie. Minstens één keer per jaar overleggen gemeenteraad, burgemeester, politie en openbaar ministerie met elkaar over de resultaten. Hierbij kijkt men ook naar de inzet van mensen en middelen, onderlinge samenwerking, aanrijdtijden e.d. van politie, brandweer en ambulances. De gemeenteraad moet een stevige vinger aan de pols houden bij beleid dat naar de veiligheidsregio's is verplaatst.

Burgers worden, als oren en ogen van de politie, actief betrokken bij de veiligheid op straat, in de buurt en in huis. Dit kan door de inzet van Burgernet en van internet, zoals WhatsApp-groepen in de buurt. De ChristenUnie stimuleert dat inwoners gemakkelijk melding kunnen maken van overlast en van crimineel gedrag. De politie legt contact met de melder over de resultaten. De mogelijkheid van anonieme aangifte biedt burgers in veel gevallen veiligheid, maar is nog onvoldoende bekend. De ChristenUnie vraagt om voorlichting over deze mogelijkheid. De ChristenUnie hecht aan de rol van de wijkagent als aanspreekpunt voor burgers en zijn coördinerende taak naar andere agenten en de gemeente toe om problemen concreet aan te pakken.

- + Er wordt ingezet op extra beschikbaarheid en zichtbaarheid van de wijkagent;
- + Inwoners worden betrokken bij het opstellen van het veiligheidsplan en de prioriteiten;
- + De burgemeester zorgt voor lage drempels voor het doen van (anoniem) aangifte en voor goede terugkoppeling door politie;
- + Er is aandacht voor hangjongeren en samenhangende drugsproblematiek;

- + De kosten van vandalisme worden verhaald op ouders. De gemeente publiceert regelmatig de resultaten hiervan en de omvang van de schade ten gevolge van vandalisme door middel van een 'vandalismemeter';
- + Betrek burgers bij veiligheid in hun directe omgeving d.m.v. Burgernet en Buurtpreventie Apps;
- + Er is in De Wolden ruimte voor organisaties (bijvoorbeeld Stichting Exodus) die opvang en ondersteuning bieden aan (ex-)gedetineerden.

Drugs en drank

Wij geloven dat mensen zijn geschapen door God. Zij zijn té waardevol om in drugs, drank, gokken of prostitutie zichzelf, hun vrijheid en waardigheid kwijt te raken.

De ChristenUnie wil het gebruik van drugs en alcohol actief tegengaan en streng optreden bij overlast. Signalen uit de buurt moeten hierbij zwaar wegen.

De ChristenUnie is tegen het zelf telen van wiet door gemeenten en is geen voorstander van experimenten hiermee in De Wolden. Wiet is en blijft een verboden middel. Tegen illegale hennepkwekerijen wordt hard opgetreden.

Met de Drank- en Horecawet van 2013 is de nodige ervaring opgedaan met gemeentelijke handhavingstaken. Deze handhaving vraagt om voldoende beschikbare en goed geschoolde handhavers. Wij vragen extra alertheid op de handhaving van leeftijdsgrenzen. De ChristenUnie wil dat de strijd tegen drankmisbruik gevoerd wordt samen met scholen, ouders, kerken, verslavingszorg, horeca, politie, sportverenigingen en andere betrokkenen.

- + De gemeente organiseert (zo nodig samen met andere gemeenten) voldoende toezichtcapaciteit voor de Drank- en Horecawet, bijvoorbeeld in de vorm van mystery guests;
- + *Happy hours* in de horeca en reclamestunts voor alcoholische dranken worden via convenanten of via de APV aan banden gelegd.

Radicalisering

Radicalisering kan een bedreiging vormen voor de manier waarop wij in De Wolden in vrijheid en veiligheid leven. Het kan levens verwoesten, drijft families tot wanhoop en laat professionals soms verslagen achter. Radicalisering ontstaat als personen of groepen opvattingen ontwikkelen die haaks staan op de democratische rechtsorde en bereid zijn daar in de praktijk consequenties aan te verbinden. Naast het beschermen van de samenleving, heeft de overheid ook een taak bij het beschermen van de individuele (minderjarige) burger. Aanpak van radicalisering bestaat daarom ook uit het weerbaar maken van individuen tegen radicaal gedachtegoed. Vooral jongeren die op zoek zijn naar hun plek in de samenleving zijn kwetsbaar. Het is daarmee niet alleen een veiligheidsvraagstuk maar ook een maatschappelijk vraagstuk.

- + In De Wolden is één samenhangend beleid om radicalisering tegen te gaan.

Hoofdstuk 4: Energie, klimaat en milieu

Waar staat de ChristenUnie voor?

Vervuiling van de lucht, verspilling van materialen en uitputting van hulpbronnen vormen een grote bedreiging voor de leefbaarheid, veiligheid en gezondheid. De ChristenUnie ziet het als haar taak om zorgvuldig om te gaan met de schepping. Zij zet daarom in op een snelle en volledige energietransitie binnen één generatie. Een schone en circulaire economie levert veel op voor ons en voor volgende generaties: een gezondere lucht, een beter klimaat en een sterkere economie. Wij kiezen voor de bescherming van waardevolle natuur. De gemeente heeft hierin een belangrijke rol.

4.1 Energieke gemeente

Participatie

Belangrijk is dat omwonenden nauw betrokken worden als het gaat om plannen voor energieopwekking, zoals windmolens, en kunnen meeprofiten van de voordelen. Participatie zorgt ervoor dat lusten en lasten eerlijker worden verdeeld. Participatie kan op allerlei manieren: van een gebiedsgebonden bijdrage die terugvloeit naar de lokale samenleving tot een aandeelhouderschap van inwoners/coöperatie. Belangrijk is wel dat het participeren voor iedereen bereikbaar is (dus ook voor de kleinere portemonnee). Participatie zou hand in hand kunnen gaan met de levering van groene stroom aan inwoners/bedrijven.

Afscheid nemen van gas

Inmiddels is de aansluitplicht voor gas op woningen verdwenen. De doelstelling is dat Nederland in 2050 geen aardgas meer gebruikt. Dit betekent nogal wat voor een huiseigenaar. Gemeenten kunnen hier op inspelen door te stimuleren dat hiervoor arrangementen gemaakt worden. Een inwoner moet op 1 plek terecht kunnen voor zowel technische als financiële arrangementen om zijn eigen woning aan te passen aan de toekomst. Bij de aangeboden oplossingen moet het lokale bedrijfsleven een grote rol spelen. Bij het financiële arrangement kan de gemeente een rol spelen (zo mogelijk samen met de provincie) door een revolverend fonds op te richten en daardoor andere investeerders aan te trekken.

Nieuwbouw aansluiten op gas is niet toekomstbestendig. Voor nieuwbouw zijn verschillende alternatieven beschikbaar. Deze alternatieven zijn duurzamer, en in veel gevallen op de lange termijn kosteneffectief. Daarom geldt voor nieuwbouw: geen gasaansluiting tenzij er écht geen reëel alternatief mogelijk is.

Zon

Het wordt tijd dat de grote lege daken van gebouwcomplexen (ook gemeentelijke gebouwen) en woningen gevuld gaan worden met zonnepanelen. De gemeente zet zich in om energiecoöperaties te starten, zodat bewoners samen met private partijen met elkaar kunnen investeren in zonne-energie.

Energieopslag: Buurtbatterij

Zodra de Salderingsregeling wordt stopgezet, wordt het voor bezitters van zonnepanelen interessant om energie op te slaan in batterijen. Momenteel worden de eerste experimenten gedaan met zogenaamde Buurtbatterijen. Dit zijn gedeelde batterijen waar je als buurt of kern gebruik van kunt maken. De gemeente zal met de netbeheerder in gesprek gaan om te onderzoeken of en waar buurtbatterijen een waardevolle inpassing kunnen krijgen.

Verbinding lokaal-regionaal

Afstemming in de regio is essentieel, zodat je van elkaar kunt leren en slimme coalities kunt smeden (denk aan bijv. warmtevraag versus warmteaanbod). De gekozen technieken voor energieproductie moeten passen bij De Wolden.

- + Duurzaamheid pakt de gemeente De Wolden integraal aan: het onderwerp wordt in ieder beleidsstuk waar het relevant is, meegenomen;
- + Er wordt aandacht besteed aan alternatieven voor de auto, het stimuleren van gebruik van openbaar vervoer en fietsverkeer en het faciliteren van carpoolen;
- + De gemeente ontwikkelt samen met de provincie een strategie om de energietransitie vorm te geven;
- + De ChristenUnie stimuleert particuliere initiatieven (zoals energiecoöperaties) op het gebied van de klimaatopgave;
- + Bij grootschalige energieprojecten is het gewenst dat de omgeving kan participeren;
- + Coöperaties rondom duurzaamheid en milieu van inwoners en/of bedrijven worden aangemoedigd;
- + Een inwoner kan op 1 plek terecht voor zowel technische als financiële arrangementen om zijn eigen woning aan te passen aan de toekomst. Bij het financiële arrangement speelt de gemeente een rol door te zorgen voor een fonds waaruit geleend kan worden;
- + De gemeente zorgt ervoor dat de eigen behoefte aan energie duurzaam, binnen de gemeentegrenzen opgewekt wordt;
- + In de komende raadsperiode wordt het gemeentelijke inkoopbeleid volledig duurzaam en eerlijk: 100% schone energie uit Nederland en producten die voldoen aan de regels van eerlijke handel;
- + LED-verlichting is de norm bij openbare straatverlichting;
- + De ChristenUnie gaat voor een zuiniger en schoner eigen wagenpark;
- + De ChristenUnie wil ten minste voor 2040 onafhankelijk zijn van aardgas;
- + Met woningcorporaties wordt afgesproken dat alle sociale huurwoningen in 2040 energieneutraal (nul-op-de-meter) zijn.

4.2 Afvalinzameling

De normen voor afvalscheiding worden steeds strenger. In 2020 mag er nog 100 kilo restafval per persoon per jaar zijn. In afval zitten waardevolle grondstoffen die niet verloren mogen gaan. Beter kunnen we afval daarom zien als grondstof. Als afval goed gescheiden wordt ingezameld bij de bron, kunnen de grondstoffen worden aangeboden voor hergebruik. De ChristenUnie vindt dat er voor lastig te verwerken afvalstromen een passende oplossing moet worden geboden.

- ⊕ Het centraal (in iedere kern) inleveren van restafval is een goede manier om afval te scheiden. Hierbij wel aandacht voor gezinnen (luiers), ouderen en mensen met een beperking en mensen die wonen in hoogbouw;
- ⊕ De ChristenUnie wil een pilot met omgekeerd inzamelen;
- ⊕ Het tegengaan van zwerfafval heeft prioriteit;
- ⊕ De gemeente stimuleert ook scholen en maatschappelijke organisaties om afval te scheiden en faciliteert hen hierin zoveel mogelijk;
- ⊕ Er wordt meegedaan aan landelijke bewustwordingsacties rond afval, zwerfvuil en compost;
- ⊕ Hergebruik via kringloopwinkels en afvalbrengstations wordt gepromoot.

4.3 Toekomstbestendig waterbeheer

'Leven met water' is een thema dat ook de gemeente raakt. Door de toename van versteende gebieden (woonwijken, parkeer- en bedrijventerreinen) en de toename van extreme buien ontstaat toenemende maatschappelijke en financiële schade. De extremen manifesteren zich ook in lange droge, hete periodes. Het is noodzakelijk dat de gemeente een strategie ontwikkelt hoe zij hier mee omgaat en hoe de verwachte schade beperkt kan worden. Een goede samenwerking met de waterschappen is hierin onontbeerlijk. Er moet een plan komen waarin de gemeente en het waterschap het watersysteem als één systeem beschouwt, los van de verschillende verantwoordelijkheden. In dit plan komen de benodigde maatregelen te staan en wie daar voor aan de lat staat.

- ⊕ Er komt de komende raadsperiode een klimaatadaptatieplan dat samen met het waterschap en de corporaties is ontwikkeld;
- ⊕ Inwoners hebben een belangrijke rol als het gaat om waterberging. De gemeente werkt aan bewustwording op dit punt, bijvoorbeeld door een publiekscampagne in samenwerking met de tuincentra;
- ⊕ Er wordt zoveel mogelijk ingezet op een aparte afvoer van regenwater;
- ⊕ De gemeente stimuleert de aanleg van groene daken en geeft zelf het goede voorbeeld. Daarmee werken we in De Wolden aan meerdere doelstellingen tegelijk: waterberging, verkoeling, biodiversiteit en zonnepanelen leveren meer rendement.

Hoofdstuk 5: Werk en Inkomen

Waar staat de ChristenUnie voor?

Het hebben van werk is belangrijk. Ons werk is de plek waar talent en verantwoordelijkheid tot hun recht komen. Helaas telt De Wolden momenteel zo'n 250 uitkeringsgerechtigden. Er zijn daarnaast veel mensen die ondanks een baan dicht bij of onder de armoedegrens leven. We leven in één van de rijkste landen ter wereld, maar ook in Nederland is armoede en lukt het niet iedereen het hoofd boven water te houden. De ChristenUnie vindt dat niemand in De Wolden aan zijn of haar lot mag worden overgelaten.

Dit vraagt niet alleen om een goede manier van omgaan met de sociale zekerheid maar vooral om het scheppen van mogelijkheden voor mensen om zelf aan perspectief te werken. De ChristenUnie zet zich in voor positief bijstandsbeleid door bijvoorbeeld experimenten met sociale coöperaties, regelluwe zones en vormen van regelarme bijstand.

Aan het werk

De gemeente stimuleert het bedrijfsleven om zich samen met het (beroeps)onderwijs actief in te zetten voor een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt op zowel de korte en middellange termijn.

Voor mensen met beperkingen hoort het vanzelfsprekend te zijn dat ook zij de mogelijkheid krijgen om hun talenten in te zetten, of dat nou betaald, of via vrijwilligerswerk is. De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld en stimuleert bedrijven hier actief in. Misbruik van 'gratis werk' (zoals werkervaringsplaatsen) ten koste van reguliere arbeidsplaatsen moet worden aangepakt. Re-integratietrajecten die de kansen op betaald werk aantoonbaar verhogen moeten juist worden gestimuleerd.

De ChristenUnie benadrukt dat mensen meer zijn dan alleen hun verdienvermogen. Vrijwilligerswerk kan, zeker voor het welbevinden van iemand, maar ook voor de maatschappij, heel waardevol zijn.

Gemeenten zijn verplicht beschut werk te bieden. De ChristenUnie is voor een coöperatieve samenwerking tussen sociale werkplaats en werkgevers.

Voor nieuwkomers is het voor een goede integratie van belang dat zij aan de slag kunnen. Hoe eerder, hoe beter. Aan vluchtelingen wordt maatwerk geboden om een opleiding te volgen, een leerwerktraject te doen of stage te lopen.

- + De gemeente neemt, in samenwerking met bedrijfsleven, verantwoordelijkheid voor voldoende participatiebanen;
- + De gemeente zoekt in samenwerking met het bedrijfsleven naar kwalitatief goede en voldoende beschutte werkplekken;
- + Als de gemeente helpt, mag een tegenprestatie worden verwacht. Zoveel mogelijk wordt ingezet op de eigen kennis en talenten van mensen;
- + Ondernemers en bedrijven die aantoonbaar succesvolle (re)integratie-trajecten (leerwerktrajecten) bieden, worden beloond;
- + Omdat het belangrijk is dat mensen gaan bewegen en eventueel een taak op zich nemen, krijgen sportverenigingen een rol bij integratie;

- + De gemeente stopt met de focus op alleen het verdienvermogen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt;
- + De gemeente zet zich extra in om mensen met psychische klachten aan het werk (al dan niet als vrijwilliger) te krijgen;
- + In De Wolden komt een lokaal experiment met basisinkomen binnen de grenzen van de wet;
- + In De Wolden komt er maximale ruimte voor alternatieve re-integratietrajecten, Bijvoorbeeld door het instellen van regelluwe zones en door het mogelijk te maken een eigen bedrijfje of onderneming te starten met behoud van uitkering.

Armoede en preventie

Ook in Nederland is sprake van armoede. In Nederland leven ruim 400.000 kinderen in armoede. Veelzeggend is dat 60 procent van deze arme kinderen, werkende ouders heeft. Armoede leidt vaak tot sociale problemen, slechtere schoolprestaties. Armoede levert veel stress op. Ook dit speelt in De Wolden. De ChristenUnie wil armoede bestrijden. Omdat voorkomen nog altijd beter is dan genezen moet maximaal worden ingezet op preventie en vroegsignalering. Gezinnen met kinderen verdienen hierbij extra aandacht. Een vicieuze cirkel van achterstand, waarbij armoede van generatie op generatie over gaat moet zoveel mogelijk worden doorbroken.

- + Er wordt doelgerichte en laagdrempelige voorlichting over geld en budgetbeheer aangeboden op ontmoetingsplekken in de dorpen of kernen;
- + De gemeente spreekt met woningcorporaties en energieleveranciers af dat betalingsachterstanden tijdig worden gemeld en pas tot (dreigen met) afsluiting of huisuitzetting wordt overgegaan nadat eerst actief hulp is aangeboden, zeker bij gezinnen met kinderen;
- + De gemeente kijkt ook kritisch naar het eigen gedrag als schuldeiser;
- + Voor mensen met een laag inkomen wordt een collectieve zorgverzekering bedongen, met een aantrekkelijk tarief en scherpe randvoorwaarden, zoals o.a. een compensatie van of meeverzekerd eigen risico;
- + De collectieve zorgverzekering is ook beschikbaar voor minima;
- + De toegang tot preventief budgetbeheer voor kwetsbare groepen wordt zo laagdrempelig mogelijk gemaakt;
- + O.a. scholen en sportverenigingen wordt gevraagd alert te zijn op signalen van armoede bij kinderen en deze te melden bij het (sociaal) wijkteam;
- + Compensatieregeling voor chronisch zieken en mensen met een beperking;
- + Bij regelingen voor minima houdt de gemeente rekening met de groep die qua inkomen net boven de bijstandsnorm zit;
- + Alle minima-regelingen gaan naar 120% van het wettelijk minimum;
- + De ChristenUnie wil toepassing van het principe: één schuldenaar, één regisseur.

Problematische schulden

Het hebben van problematische schulden levert veel stress op en leidt vaak tot geestelijke en lichamelijke klachten. De aanpak van dit soort schulden is dus urgent. Om te voorkomen dat voor zowel mensen zelf, als ook schuldeisers en samenleving, de gevolgen van schulden zich in rap tempo opstapelen, moet de gemeente snelle en toegankelijke schuldhulpverlening bieden. Ingewikkelde bureaucratie moet zoveel mogelijk worden vermeden. Wachttijden moeten zoveel mogelijk worden beperkt. Als een schuldhulptraject start, worden schuldeisers zo snel mogelijk geïnformeerd. Om een eventuele wachttijd te benutten moet het bij de eerste melding gebruikelijk zijn ook andere beschikbare partners in te schakelen. Vrijwilligersorganisaties moeten hierbij ook op steun van de gemeente kunnen rekenen. Dat kan zijn financieel, maar ook in praktische zin, in de aansturing of in kennisoverdracht. En hoewel de ChristenUnie het liefst een samenleving ziet waarin voedselbanken niet nodig zijn, mogen zij op onze steun rekenen, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van een locatie of vervoersmiddel.

- ⊕ Bij problematische schulden zet de ChristenUnie in op preventie en vroegsignalering om wettelijke schuldhulpverlening te voorkomen;
- ⊕ Na aanmelding kan iemand binnen twee weken bij de schuldhulpverlening terecht;
- ⊕ Wachttijden worden zoveel mogelijk benut. Bijvoorbeeld door mensen 'huiswerk' te geven, maar ook actief samen te werken met partners als SchuldHulpMaatje, maatschappelijk werk, de Voedselbank of de diaconie;
- ⊕ De gemeente maakt als regisseur concrete afspraken met deze partners om de hulp te stroomlijnen en biedt daarin ondersteuning aan;
- ⊕ Bij dakloosheid door huurschuld wordt gewerkt aan een gezamenlijke oplossing met woningcorporaties. Corporaties mogen zich niet als preferente schuldeiser opstellen. Gezinnen met kinderen die te maken hebben met (dreigende) dakloosheid komen in aanmerking voor urgentie;
- ⊕ In sommige gevallen moet het mogelijk zijn om schulden af te lossen door maatschappelijke inzet.

Hoofdstuk 6: Kunst, cultuur en sport

Waar staat de ChristenUnie voor?

Cultuur vormt de ziel van het dorp. In de cultuursector werken professionals en amateurs samen aan het mooier maken van onze samenleving. Cultuur draagt bij aan een juiste balans tussen in- en ontspanning. De ChristenUnie ziet de meerwaarde van groepen mensen die gezamenlijk hun vrije tijd besteden en zet daarom in op het ondersteunen van verenigingen rondom cultuur. Daarbij vindt de ChristenUnie het belangrijk dat kinderen zich leren uitdrukken in muziek, dans en creativiteit. Dat draagt bij aan de individuele ontwikkeling van kinderen en jongeren en daarmee aan een krachtige en creatieve samenleving. De inzet van de gemeente dient dus gericht te zijn op het stimuleren van deelname, kennismaking en aansluiting van cultuur op het onderwijs aan kinderen en jongeren.

De ChristenUnie pleit voor cultuur en sport in de breedte; bereikbaar en betaalbaar voor iedereen. Investeren in dure cultuurgebouwen is soms nodig maar moet kritisch beoordeeld worden op nut, noodzaak en de financiële haalbaarheid en houdbaarheid op lange termijn.

- + Kinderen uit armoedegezinnen in De Wolden kunnen gratis deelnemen aan muzieklessen en/of sport;
- + Evenementen in De Wolden zijn veilig en gezond. Niet alleen zijn ze goed toegankelijk maar ook komen er heldere (subsidie-) afspraken over afval, duurzaamheid, geluid en volksgezondheid (drank en drugs);
- + De gemeente stimuleert samenwerking tussen scholen en culturele voorzieningen.

Monumentenbeleid

Cultuur legt de verbinding tussen verleden, heden en toekomst. Het bewaren en beschermen van objecten, gebouwen, monumenten, documenten en gegevens uit de al dan niet lange lokale en regionale geschiedenis vindt zorgvuldig plaats. Eventueel wordt hiervoor ondersteuning gegeven aan musea. Musea hebben een cultuurhistorisch belang. Enerzijds om te bewaren en te beheren, anderzijds om door te geven en te leren. Het biedt ook kansen om mensen te (re)activeren. Wellicht kan de regio een rol spelen bij de bekostiging of kunnen derde (particuliere) partijen worden aangetrokken.

Kerken zijn als religieus erfgoed vaak beeldbepalend en drager van onze culturele identiteit. We moeten er ook in De Wolden rekening mee houden dat kerkgebouwen hun functie kunnen verliezen. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat er zicht is op het aantal kerken en de staat ervan. Vooral ook om kansen voor herbestemming niet te missen en samen met de provincie op tijd in te zetten op behoud van het religieus erfgoed.

- + De gemeente ontwikkelt samen met de provincie een visie over de toekomst van monumentale kerkgebouwen in De Wolden;
- + De ChristenUnie is geen voorstander van 'automatische' besteding van 1% van de bouwsom aan kunst. Particuliere initiatieven hebben de voorkeur.

Bibliotheken

Bibliotheken zijn van belang voor het leesonderwijs aan onze kinderen, het bestrijden van laaggeletterdheid en bieden alle inwoners leesplezier en toegang tot informatie. Bibliotheekvoorzieningen staan echter onder druk. Sluiting van dorpsvestigingen moet zoveel mogelijk worden voorkomen. In de vier grote kernen blijft de bibliotheekvoorziening bestaan. Multifunctioneel en innovatief denken kan ook hier de oplossing zijn. Samenwerking met scholen verdient aandacht. Huisvestingskosten kunnen soms naar beneden door een bibliotheek in een ander gemeentelijk gebouw te vestigen (bijvoorbeeld een buurthuis). Er kunnen ook creatieve, alternatieve haal- en brengsystemen worden ontwikkeld ter versterking of vervanging van het huidige bibliotheekwerk.

- + De bezuiniging van € 120.000,- wordt zoveel mogelijk teruggedraaid om aan de noodzakelijk functie te kunnen voldoen.

Gebouwen en sportvelden

Beleid op de gebieden sport, cultuur en recreatie richt zich vooral op stimulering van deelname, ondersteuning en faciliteren van verenigingen en initiatieven. Daarbij zet de ChristenUnie in op toegankelijkheid en bereikbaarheid, zowel financieel als praktisch. De gemeente moet goed in beeld hebben wat de behoeften zijn aan voorzieningen op het gebied van sport en daar een (financiële) meerjarenplanning voor maken. Accommodaties zijn kostbaar en het is van belang dat verenigingen in redelijkheid bijdragen aan exploitatie en onderhoud. Getracht wordt alle verenigingen op een passende en eerlijke maar ook financieel gedegen manier te bedienen. Gebouwen worden zo veel mogelijk multifunctioneel benut, enerzijds om het gebruik te optimaliseren, anderzijds om dwarsverbanden tussen (brede) scholen, sportverenigingen, kinderopvang, peuterspeelzalen, bibliotheken, muziekscholen en zorginstellingen te benutten en samenwerking te versterken. Soms is er een goede samenwerking met recreatieondernemers mogelijk. Bij het accommodatiebeleid is er afstemming met omliggende gemeenten om na te gaan waar je elkaar kunt versterken.

- + De ChristenUnie wil dat de exploitatielasten van accommodaties naar beneden gaan door in te zetten op lagere energielasten door het verduurzamen van gebouwen en lichtinstallaties. Bij nieuwe aanbestedingen wil de ChristenUnie dit nadrukkelijk betrekken in de bouwplannen en bij groot onderhoud hiervoor advies inwinnen. Dit stimuleert tevens de werkgelegenheid;
- + De ChristenUnie zet in op een nieuwe, grote multifunctionele accommodatie in Zuidwolde en gaat dus niet voor renovatie van de oude accommodatie;

Sportstimulering

Sporten is niet alleen gezond en leuk, maar bindt ook samen. Sportstimulering en het betrekken van minima, ouderen, mensen met een beperking en mogelijk andere doelgroepen is daarom belangrijk. De ChristenUnie pleit voor open clubs met een sterke verbinding tussen het sociale en het gezondheidsdomein.

Het creëren of uitbreiden van fiets-, vaar-, wandel-, nordic walking- en/of hardlooproutes is een doeltreffende en kostenvriendelijke manier om zowel bebouwde als natuurlijke omgeving voor recreatie en beweging toegankelijk te maken. Zeker als dit in regionaal verband uitgewerkt wordt. Aanleg van vaar- en kanoroutes kan (mede) gefinancierd worden door private partijen.

- ⊕ In het beleid van de gemeente wordt ruim aandacht geschonken aan voorlichting aan minima, zodat regelingen optimaal benut worden om sport- en cultuurdeelname mogelijk te maken (bijvoorbeeld jeugdsportfonds, jeugdcultuurfonds en participatiefonds);
- ⊕ In regioverband wordt onderzocht hoe met kleine inspanningen knelpunten in de recreatieve structuren kunnen worden weggenomen en nieuwe routes kunnen worden ontgonnen;
- ⊕ Buurten krijgen de mogelijkheid om naast kinderspeeltoestellen te kiezen voor publieke fitnessapparaten;
- ⊕ Alcohol, roken en sport gaan niet samen. Het alcoholgebruik in sportkantines tijdens en aansluitend aan sportactiviteiten wordt verboden;
- ⊕ In elke buurt komt een buurtsportcoach om de verbinding tussen sport, onderwijs en zorg te bevorderen;
- ⊕ Gemeentelijk subsidiebeleid ten aanzien van jeugdleden wordt bij evaluatie kritisch bekeken;
- ⊕ Elk kind in De Wolden heeft aan het einde van de basisschoolleeftijd het zwem-ABC.

Kindergemeenteraad en Jongerenraad

Het is van belang dat kinderen worden gestimuleerd om zich te verdiepen in de politiek. Jongeren hebben vaak goede en creatieve ideeën. Het is belangrijk dat deze serieus genomen worden.

- ⊕ De kindergemeenteraad blijft bestaan;
- ⊕ De jongerenraad wordt serieus genomen als adviesorgaan.

Hoofdstuk 7: Economie

Waar staat de ChristenUnie voor?

De lokale overheid speelt, samen met kennisinstellingen, het bedrijfsleven en andere overheden, een belangrijke rol in de versterking van de regionale arbeidsmarkt en de (regionale) circulaire economie. Een sterke economie is een randvoorwaarde en een middel om andere doelen te realiseren. De economie draait niet alleen om groei en consumeren, maar ook om de kwaliteit van leven. Een economie is volgens de ChristenUnie pas gezond als iedereen een kans krijgt en verantwoordelijkheid neemt, er coöperatieve relaties ontstaan, als werken en vrije tijd in balans zijn, als groei groen is en grenzen kent.

Het MKB is onmisbaar voor werkgelegenheid, de lokale economie, voor ontwikkelingen van producten en voor de leefbaarheid. De ChristenUnie komt op voor ondernemers. De ChristenUnie in De Wolden wil blijven investeren in goede infrastructuur en betere bereikbaarheid. Ook digitaal. De gemeente moet goede voorwaarden scheppen om lokaal en regionaal en (maatschappelijk) verantwoord ondernemerschap te stimuleren. Zij stelt zich op als een partner voor ondernemers.

- + Alle inzet is gericht op het aantrekken van duurzame werkgelegenheid;
- + De gemeente gaat lokale en regionale economische clusters (overlegorganen regio Zwolle, A28 en A37) versterken en uitdragen;
- + De Wolden zet zich in voor goede samenwerking tussen de gemeente en de provincie en omliggende gemeenten als het gaat om het aantrekken van werkgelegenheid;
- + Sociale ondernemers krijgen een grotere kans bij aanbestedingen en overheidsinkoop. Bij alle aanbestedingen is social return een voorwaarde;
- + Voor ondernemers wordt één (digitaal) loket geopend waar men met alle (aan)vragen terecht kan. Dit loket sluit aan bij het provinciale loket;
- + Het MKB krijgt eerlijk toegang tot gemeentelijke aanbestedingen;
- + Bij de herinrichting of renovatie van de openbare ruimte zorgt de gemeente ervoor dat ondernemers nauw worden betrokken bij de werkzaamheden om draagvlak te creëren en de overlast te beperken;
- + De ChristenUnie wil dat de gemeente ondernemers motiveert door alle ondernemers binnen 30 dagen te betalen;
- + De inkoop van de gemeente dient zoveel mogelijk lokaal en/of regionaal te gebeuren.

ZZP-ers

Veel mensen werken tegenwoordig zonder in loondienst te zijn, bijvoorbeeld als zelfstandige zonder personeel (ZZP-er). Soms verdienen zij minder dan nodig is om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. De gemeente moet wat de ChristenUnie betreft actief gebruik maken van de wettelijke mogelijkheden om hen zo nodig te ondersteunen. Het voeren van een bedrijf aan huis moet voor een kleine zelfstandige niet onnodig moeilijk worden gemaakt.

De gemeente kan randvoorwaarden, zoals een goede infrastructuur, bevorderen.

- ⊕ ZZP-ers worden begeleid en praktisch ondersteund, bijvoorbeeld door één gemeentelijk aanspreekpunt voor ondernemers en flex-plekken in het gemeentehuis open te stellen voor start-ups.

Bloeiende centra van dorpen

De detailhandel verandert van aard en structuur. Hierop moet worden ingespeeld, waarbij aandacht geldt voor de leefbaarheid van de kernen en voor sociale veiligheid van winkelstraten (wonen boven winkels).

- ⊕ Om het winkelgebied in De Wolden meer te concentreren worden winkelbestemmingen gewijzigd in woonbestemmingen;
- ⊕ Er komen geen winkelcentra in het buitengebied (grootschalige winkels/outletcentra), om een levensvatbare middenstand overeind te houden;
- ⊕ Door een (gezamenlijke) aanpak van winkelcriminaliteit en een goed winkellocatiebeleid wordt de positie van (kleine) winkeliers verbeterd;
- ⊕ In kleine kernen worden functies zoveel mogelijk behouden en waar mogelijk gecombineerd (detailhandel, bibliotheek, bank etc.).

Koopzondag

Elke gemeente mag volgens de wet zelf bepalen hoeveel koopzondagen er zijn. Wij zien dat als een ongewenste stap richting een 24-uurs economie. Zo'n economie heeft tot gevolg dat er te weinig sprake is van een gezamenlijk rustmoment. Een collectieve rustdag komt de samenleving ten goede. Vanuit onze christelijke levensovertuiging is de zondag de daarvoor aangewezen dag. God geeft ons niet voor niets zes dagen om te werken en een zevende dag om te rusten. We zien daarnaast dat door de toename van koopzondagen veel kleine zelfstandigen het extra moeilijk hebben gekregen en soms zelfs door eigenaren van winkelcentra worden gedwongen hun winkel op zondag open te stellen. Ook is er vaak sprake van dwang om op zondag te werken via de macht van grote winkelketens.

De ChristenUnie blijft tegen de zondagsopenstelling van de winkels in De Wolden.

- ⊕ Geen verplichte zondagsopenstelling: ondernemers mogen niet contractueel gedwongen worden om op zondag hun winkel te openen.

Recreatie en toerisme

Samen met recreatie- en toeristische ondernemers wordt een plan opgesteld waarin verblijfsrecreatie in en rond De Wolden wordt gestimuleerd.

- ⊕ Naast de ontsluiting van toeristische trekpleisters wordt ingezet op een optimale ontsluiting van fietsverbindingen, voor zowel het recreatie als het woon-werk verkeer;
- ⊕ Inzet op gebiedspromotie (dorp of gebied), samen met inwoners en lokale ondernemers.

Gezonde agrarische sector

Voedsel is een geschenk van God aan mensen. Boeren en tuinders werken aan goed en gezond voedsel en hebben een nauwe verbondenheid met de schepping. De ChristenUnie is trots op onze agrarische sector en heeft hart voor boeren en tuinders. Een toekomstbestendige agrarische sector heeft een gezonde economische basis, is innovatief, gaat zorgvuldig om met bodem, grondstoffen en energie en produceert in balans met dier en leefomgeving. Jonge boeren en tuinders verdienen een goede toekomst.

- + Bij het opstellen van de visie op het buitengebied wordt ingezet op een toekomstbestendige agrarische sector;
- + Om verloedering tegen te gaan, heeft de gemeente beleid ontwikkeld voor Vrijkomende Agrarische gebouwen (VAB);
- + De ChristenUnie vindt dat landbouwbedrijven zich primair moeten richten op de agrarische sector en op het in stand houden van het agrarisch gebied. Ondergeschikt daaraan krijgen landbouwbedrijven ruimhartig de mogelijkheid nevenactiviteiten uit te voeren zoals landschapsonderhoud en toerisme;
- + Landbouwondernemingen krijgen de ruimte voor een moderne bedrijfsvoering door investeringen mogelijk te maken, voor zover deze een bijdrage leveren aan duurzaamheid, dierenwelzijn, energiebesparing, milieu en landschap;
- + Boeren krijgen een adequate vergoeding voor natuur- en landschapsbeheer en weidevogelbeheer;
- + De gemeente De Wolden is terughoudend met het verlenen van vergunningen voor het uitbreiden van de intensieve veehouderij;
- + De gemeente De Wolden heeft beleid op het gebied van dierenwelzijn.

Duurzame Bedrijventerreinen

De ChristenUnie zet zich in voor de samenwerking tussen ondernemers op de bedrijventerreinen, bijvoorbeeld door het instellen van een zogenaamd ondernemersfonds en parkmanagement om het gebied up-to-date te houden en verduurzaming te stimuleren.

- + Bedrijventerreinen in De Wolden hebben goede faciliteiten (parkmanagement, gezamenlijke parkeeroplossingen);
- + Bedrijfsterreinen worden duurzaam ingericht. Bij voorkeur functioneren zij klimaat-neutraal;
- + Bedrijventerreinen zijn optimaal ontsloten voor openbaar vervoer en fietsverkeer;
- + Geen nieuwe bedrijventerreinen, als er geen duurzame oplossing is voor leegstand op oude bedrijventerreinen.

Hoofdstuk 8: Wonen en ruimte

Waar staat de ChristenUnie voor?

Een goed en betaalbaar huis is voor ons allemaal belangrijk. De beschikbaarheid van de juiste woningen is helaas niet vanzelfsprekend. De ChristenUnie wil dat de lokale overheid met toekomstgericht woningbeleid de woningmarkt stimuleert, zodat starters een steuntje in de rug krijgen, er voldoende passende huurwoningen zijn en er ruimte is voor particuliere (nieuw)bouw.

8.1 Wonen

Het woonbeleid van de gemeente De Wolden moet gebaseerd zijn op de actuele vraag én op toekomstige ontwikkelingen. In de gemeentelijke woonvisie wordt daarom integraal naar de lokale woningmarkt gekeken en worden de noodzakelijke maatregelen beschreven. Naast woningcorporaties, krijgen ook dorpsraden en huurdersverenigingen wat de ChristenUnie betreft een prominente rol bij het opstellen van deze visie.

De Wolden bouwt zoveel mogelijk levensloopbestendige woningen, ondersteund door een goede infrastructuur (sociaal-culturele activiteiten en zorgondersteuning). Eventuele belemmeringen in de regelgeving worden zoveel mogelijk weggenomen. Renovaties worden door woningcorporaties aangegrepen om woningen levensloopbestendig te maken.

De Wolden biedt starters de mogelijkheid gebruik te maken van de starterslening en het starterscontract. Dit zijn goede instrumenten om (door)starters op de woningmarkt net dat zetje te geven om wel een woning te kunnen kopen en zo de doorstroming te bevorderen op de huizenmarkt.

- + De gemeente De Wolden ontwikkelt een visie op particuliere huur;
- + Met een woonvisie met ambitieuze duurzaamheidsdoelstellingen voert de gemeente een integraal en duurzaam woonbeleid;
- + Ouderen in een koopwoning kunnen gebruik maken van een Blijverslening om de woning aan te passen zodat ze er, ondanks toenemende lichamelijke beperkingen, kunnen blijven wonen;
- + Woningen worden duurzaam gebouwd en de gemeente zet in op verduurzaming van bestaande woningen. (nul-op-de-meter);
- + De duurzaamheidslening is in De Wolden beschikbaar.

Toekomstige generaties

Keuzes die we nu maken, hebben gevolgen voor de leefomgeving van toekomstige generaties. De gemeente heeft hierin een belangrijke regierol. Ecologische, economische en demografische ontwikkelingen (krimp en/of groei) maken het mogelijk en noodzakelijk dat er een omslag komt: van sloop en nieuwbouw naar hergebruik, van bebouwen van de open ruimte naar hergebruik en herstructurering van al bebouwd gebied. De gemeente De Wolden zal duidelijke keuzes moeten maken. Ruimtelijke ordening is bij uitstek het onderwerp waar burgers bij betrokken moeten worden, want het gaat tenslotte over de kwaliteit van de eigen leefomgeving. Structurele versterking van de plaatselijke economie en bereikbare voorzieningen houden gemeente De Wolden leefbaar. Ook is het belangrijk dat het publiek vervoer op orde is.

- ⊕ De ChristenUnie wil de transformatie van vrijkomende agrarische bedrijven naar woningen en/of bedrijven krachtig bevorderen. De gemeente heeft vooral een rol in wijziging van bestemmingsplannen;
- ⊕ De gemeente ontwikkelt een plan van aanpak 'asbestsanering' zodat alle daken in De Wolden voor 2024 asbestvrij zijn. Hiervoor wordt samenwerking met de Provincie gezocht.

Woningcorporaties

De ChristenUnie wil dat de gemeente De Wolden woningcorporaties de ruimte geeft om innovatief, vraaggericht en toekomstbestendig te bouwen. Zij vraagt daarbij wel duidelijke kaders via een gemeentelijke woonvisie. In deze woonvisie moet aandacht zijn voor ambitieuze duurzaamheidsdoelstellingen. De komende raadsperiode moet er een plan zijn hoe de bestaande woningvoorraad volledig verduurzaamd wordt. Tegelijkertijd is het goed als corporaties van de keuzes die zij maken nadrukkelijker verantwoording afleggen aan de lokale samenleving.

Woningcorporaties dragen zorg voor voldoende sociale huurwoningen. Woningcorporaties spelen ook een rol op de koopmarkt. De ChristenUnie zet in op toename van 'sociale koop'. Het is goed dat er steeds meer goedkope koopwoningen komen. Dit helpt de kloof tussen huren en kopen te dichten. Woningcorporaties hebben een blijvende taak ten aanzien van de leefbaarheid, op het niveau van de buurt of kern. Daarbij organiseren corporaties het leefbaarheidsbeleid niet alleen voor maar vooral mét de bewoners in De Wolden.

- ⊕ De gemeente besteedt in de prestatiecontracten met de woningcorporaties aandacht aan de beschikbaarheid van goede sociale huurwoningen, de leefbaarheid in buurten of kernen en de sociale koopsector;
- ⊕ De gemeente De Wolden stelt met de woningcorporaties doelen op, gericht op het verbeteren van de energiehuishouding van woningen;
- ⊕ In de woonvisie komen duidelijke afspraken met de corporaties te staan over de volledige verduurzaming van de woningvoorraad.

8.2 Ruimte

De openbare ruimte is van ons allemaal. Vanouds beheert de gemeente de ruimte, maar dat kan ook heel goed door bewoners gedaan worden. Als de bewoners het zelf doen, neemt de kwaliteit van het groen toe en wordt de buurt of kern leuker: alles wordt beter onderhouden en het versterkt de sociale samenhang.

Iedereen wenst een leefomgeving waar het prettig wonen, werken en recreëren is. Maar daarvoor moet je wel goede afspraken met elkaar maken. Inwoners, ondernemers en overheden worstelen met het huidige omgevingsrecht: het is te complex en versnipperd. Daarom komt er per 1 januari 2021 een nieuwe wet: de Omgevingswet. Doel van deze wet is het eenvoudiger maken van regels en meer ruimte bieden voor participatie. De nieuwe wet moet de bestaande wetten vervangen en zorgen voor een integrale én gebiedsgerichte benadering. De overgang naar de Omgevingswet is een enorme operatie die niet alleen het ruimtelijke domein aangaat maar ook het sociale en gezondheidsdomein.

De energietransitie gaat een grote impact hebben op onze ruimtelijke inrichting. De ChristenUnie wil kortom meer ruimte voor ruimte op de politieke agenda.

Inrichting van de ruimte moet aansluiten bij het eigen karakter van landschappen, dorpen en kernen. Daarom is het belangrijk dat ruimtelijke beslissingen zo lokaal mogelijk worden genomen, met veel aandacht voor participatie van burgers, bedrijven en belangenorganisaties.

- + De ChristenUnie wil dat we ons optimaal voorbereiden op de nieuwe Omgevingswet. De gemeente anticipeert op de invoering van de nieuwe Omgevingswet door het bestuurlijk ambitieniveau te bepalen en te investeren in scholing van ambtenaren en raadsleden;
- + De gemeente wijst deelgebieden aan waar ervaring opgedaan wordt met het werken onder de nieuwe Omgevingswet;
- + Bij de voorbereidingen op de Omgevingswet werkt de gemeente nauw samen met de Provincie en de Waterschappen;
- + Door middel van een (beeld)kwaliteitsplan kan een gemeente samen met haar inwoners afspraken maken over de openbare ruimte;
- + De gemeente geeft ruimte aan inwoners om hun buurt of straat in eigen beheer te onderhouden;
- + Open landschappen mogen niet steeds kleiner worden. Verrommeling, versnippering en opdringerige zichtlocaties langs wegen wordt tegengegaan;
- + Onderdeel van het nationale plan energietransitie is ook een samenhangende visie op de ruimte voor duurzame energieopwekking. Geen wildgroei, maar zorgvuldige planning met participatie van onderop. De gemeente formuleert daarom in de komende periode haar eigen visie op het energielandschap in De Wolden;
- + Investerings in wandel- en fietsgebieden;
- + De ChristenUnie vindt goed beheer en onderhoud belangrijk. Het wegwerken van de onderhoudsachterstand van bruggen en viaducten heeft prioriteit.

Natuur

De ChristenUnie zet zich in voor het behoud van het landschap, de plattelandscultuur en voor de bescherming van het milieu en de biodiversiteit. Natuur is kwetsbaar en kan niet voor zichzelf spreken. Er zijn dus regels nodig om de natuur te beschermen. De gemeente draagt bij aan behoud, verbetering en een harmonieuze ontwikkeling van de leefomgeving.

- + Bij de inrichting van de openbare ruimte wordt rekening gehouden met (historische) landschappelijke elementen;
- + Geen bezuiniging op natuur- en milieu-educatie;
- + De ChristenUnie pleit voor een revolverend landschapsfonds: Een landschapsfonds waaruit geleend kan worden om de ontwikkeling van landschapsplannen financieel te ondersteunen;
- + De ChristenUnie wil dat natuur zo 'beleefbaar' en toegankelijk mogelijk wordt door aanleg en onderhoud van goede wandel- fiets- en beleefpaden;
- + De gemeente bevordert de biodiversiteit door de subsidie op bloemrijke akkerranden aan te passen aan de vraag;
- + Samenwerking tussen provincie, gemeente, waterschappen, agrarische sector, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en land- en tuinbouworganisaties wordt gestimuleerd.

Hoofdstuk 9: Mobiliteit

Waar staat de ChristenUnie voor?

Mobiliteit brengt mensen bij elkaar en is nodig voor een sterke economie. Mobiliteit is in ontwikkeling vanwege digitale innovatie in het verkeer, de financiële houdbaarheid van het huidige openbaar vervoer, de opkomst van elektrische vervoersmiddelen (fiets en auto) en het nog steeds groeiende aantal auto's op de weg. De mobiliteit mag steeds minder negatieve impact hebben op de kwaliteit van onze leefomgeving en de leefbaarheid.

We kiezen voor verduurzaming van de mobiliteit, vermijden van overbodig verkeer, een betere benutting van de bestaande infrastructuur en het beter met elkaar verbinden van de verschillende vervoerssoorten: auto, publiek vervoer en fiets. De lokale overheid heeft de verantwoordelijkheid (samen met de provincie en het Rijk) om te zorgen voor infrastructuur van een kwalitatief hoog niveau.

Fiets

De ChristenUnie wil een ambitieuze fietsagenda voor De Wolden.

- + In de gemeente wordt een lokale fietsagenda ontwikkeld vanwege het toenemende belang van het (elektrische) fietsverkeer. Belangrijke thema's in deze agenda zijn: veiligheid, parkeren, fiets delen en elektrisch fietsen.

Voetgangers

- + Voor ouderen en andere mensen die minder mobiel zijn worden de looproutes naar het centrum, belangrijke ontmoetingsplekken en (zorg)voorzieningen zoveel mogelijk aangepast naar hun behoeften (comfortzones);
- + De komende raadsperiode dient de Hoofdstraat Noord en Zuid in Zuidwolde aangepakt te worden en fiets- en voetgangervriendelijk gemaakt te worden.

Openbaar vervoer

- + Bij de transformatie van het openbaar vervoer naar publiek vervoer vindt de ChristenUnie de bereikbaarheid van de (kleine) kernen een belangrijk punt. De provincie is verantwoordelijk voor het openbaar vervoer, de gemeente voor andere vormen van publiek vervoer, zoals het leerlingenvervoer. De ChristenUnie vindt dat de gemeente en haar inwoners betrokken moeten worden bij de te maken keuzes;
- + OV-bereikbaarheid van alle kernen. Samen met de Provincie en gebruik makend van nieuwe mobiliteitsvormen willen we werken aan een dekkende bereikbaarheid;
- + Bushaltes zijn toegankelijk voor ouderen en gehandicapten;
- + Waar mogelijk worden combinaties met het doelgroepenvervoer gezocht (regiotaxi's, scholierenvervoer, wmo-vervoer, DeWoldenVervoert);
- + Sociale veiligheid in de omgeving van haltes en parkeerplaatsen wordt bevorderd;
- + Er wordt zo mogelijk aangesloten bij digitale platforms die privaat- en publiek vervoer verbinden.

Parkeren

- + Er komen voldoende/meer laadpunten voor elektrische vervoersmiddelen;
- + De ChristenUnie overweegt de mogelijkheid om in winkelgebieden (bijvoorbeeld bij het gemeentehuis) blauwe zones in te stellen om langparkeren te voorkomen.

Verkeersveiligheid

- + Er vindt een goede registratie van ongevallen plaats, zodat de zogenaamde 'black spots' in beeld komen;
- + Paaltjes op fietspaden veroorzaken veel ongelukken. Waar de verkeersveiligheid niet in geding is, worden deze paaltjes verwijderd;
- + Snel en langzaam verkeer wordt zoveel mogelijk gescheiden;
- + Landbouwverkeer wordt zoveel mogelijk gescheiden van fietsverkeer;
- + Grotere vrachtwagens worden bij voorkeur geweerd uit het centrum;
- + De gemeente De Wolden geeft in haar verkeersbeleid voorrang aan kwetsbare verkeersdeelnemers, zoals voetgangers en fietsen;
- + Alle kernen worden 30 kilometer-zones;
- + De gemeente De Wolden werkt actief mee aan het realiseren van verkeerslessen, bijvoorbeeld op de scholen en bij instellingen. De gemeente stimuleert dat scholen zich inzetten voor het verkeersveiligheidslabel.

Hoofdstuk 10: Betrouwbare overheid

Waar staat de ChristenUnie voor?

Bij de ChristenUnie staat een samenleving centraal, die het werk is van mensen en maatschappelijke verbanden samen. De gemeente speelt een bescheiden rol. Deze dient vooral de kracht in de samenleving te versterken. Zij staat daarom naast mensen om te wijzen op eigen verantwoordelijkheid, maar ook om mee te denken, te stimuleren en te ondersteunen. Voor mensen die het echt niet zelf of samen met anderen kunnen, biedt de overheid een vangnet. Inwoners moeten een beroep kunnen doen op de gemeentelijke overheid als hun vrijheid, veiligheid of bestaanszekerheid in het geding is. Daarom is het goed dat de gemeente ook grenzen aangeeft, handhaaft, normeert en kadert.

10.1 Vertrouwen

Wij zijn ervan overtuigd dat goed bestuur en sterk moreel en integer leiderschap de basis vormen voor een bloeiende samenleving. Net zo belangrijk is dat een samenleving zelf verantwoordelijkheid neemt en zich realiseert dat een overheid niet alles kan oplossen.

De ChristenUnie zet binnen de gemeenteraad in op luisteren en samenwerken. Het wel of niet deelnemen in een coalitie is daarbij niet doorslaggevend. Het innemen van standpunten in de raad wordt voornamelijk bepaald door de uitgangspunten van de partij, die o.a. zijn vastgelegd in dit programma. Als fractie zijn we betrouwbaar en constructief en willen we als zodanig bekend staan in De Wolden.

- + Open, herkenbaar en betrokken aanwezig zijn in De Wolden;
- + Inzetten op goede relaties met burgers en tussen openbaar bestuur en burgers;
- + Eerlijk zijn en beloftes doen die zijn na te komen;
- + Er voor zorgen dat politieke processen zoveel mogelijk in de openbaarheid plaatsvinden;
- + Streven naar een coalitieakkoord op hoofdlijnen zodat er voor alle partijen ruimte is voor invloed op beleid;
- + Een politieke termijnagenda die door alle partijen wordt goedgekeurd;
- + De bereikbaarheid en dienstverlening van de gemeente hoge prioriteit geven;
- + Het onderwerp integriteit conitinu aandacht geven:
 - Raad en college volgen elke twee jaar een training over integriteit;
 - De burgemeester is hoeder van de integriteit en daarmee ook vertrouwenspersoon voor raad en college. De burgemeester stelt een tweede vertrouwenspersoon aan en zorgt ervoor dat er altijd een man en een vrouw vertrouwenspersoon zijn.

10.2 De gemeente, dat zijn we samen

De ChristenUnie wil dat inwoners zo veel mogelijk zelf verantwoordelijkheid nemen voor het eigen handelen en - samen met anderen en de overheid - de zorg voor de samenleving vormgeven. De gemeente moet open staan voor initiatieven van inwoners en van instellingen, verenigingen, bedrijven en kerken. Hierbij past een overheid die meedenkt, participeert, drempels verlaagt en faciliteert. De ChristenUnie stimuleert dat inwoners zichzelf organiseren in bijvoorbeeld coöperaties op het gebied van duurzaamheid, zorg, lokale economie of beheer van buurt of kern.

Meer verantwoordelijkheid van inwoners vraagt om minder regels van de gemeente, om minder administratieve lasten en bureaucratie. Kortom, om een college en raad die durven los te laten. De ChristenUnie zet in op het meedenken van inwoners, platforms en comités voordat de raad beleid vaststelt. Burgerinitiatieven verwelkomen we ruimhartig. Participatie stellen we op prijs. De gemeenteraad dient vanaf het begin heel duidelijk te zijn over de ruimte die er is voor burgerparticipatie. Ze moet enerzijds niet het gesprek pas aangaan als keuzes al gemaakt zijn en anderzijds geen ruimte geven voor ongecontroleerde burgerparticipatie.

Alle manieren om inwoners te betrekken bij de besluitvorming moeten aanvullend zijn op de bevoegdheid die de raadsleden via de verkiezingen hebben gekregen. Juist bij belangen-tegenstellingen is het de gemeenteraad, die knopen doorhakt. Raadgevende referenda vindt de ChristenUnie geen oplossing bij complexe politieke vraagstukken. Het feit dat de uitslag niet bindend is, geeft verwarring en ontevredenheid. Bovendien: raadsleden hebben de opdracht om zorgvuldig alle belangen af te wegen en weloverwogen besluiten te nemen.

De gemeente heeft een aantal belangrijke kerntaken, zoals veiligheid, (jeugd-)zorg, maatschappelijke ondersteuning, ruimtelijke ordening en duurzaamheid. Zelfs bij die taken waar zij een primaire verantwoordelijkheid heeft, zoekt zij steeds zoveel mogelijk samenwerking met de samenleving (inwoners, bedrijven, organisaties, kerken, scholen enzovoort).

Dorpen als lokale gemeenschap

De ChristenUnie waardeert dorpen, kernen en buurten als lokale gemeenschap. Zij hecht aan het eigene en de vitaliteit van die gemeenschappen. De gemeente moet alle mogelijkheden benutten om bewoners van dorpen te betrekken bij zaken die hen raken. Dat vraagt om specifiek kernenbeleid.

De ChristenUnie wil dorpen eigen verantwoordelijkheid geven en ze daarbij ondersteunen met eigen budgetten. De kracht van de kern is hierbij het uitgangspunt. Verenigingen zoals dorpsbelangen kunnen worden gefaciliteerd om hun rol als belangenbehartiger te vervullen. Hiervoor moet men een duidelijk draagvlak in de kern aantonen.

Om kleine projecten slagvaardig te kunnen aanpakken is het nodig beleidsvrijheid te geven.

- ⊕ Ruimte voor inwoners die verantwoordelijkheden op zich nemen op het gebied van duurzaamheid, energie, zorg, lokale economie of beheer van buurt of kern;
- ⊕ Indieners van burgerinitiatieven worden niet van het kastje naar de muur gestuurd. De gemeentelijke organisatie hanteert hiervoor een eenvoudig systeem of loket;
- ⊕ Meer vertrouwen, minder regels: elk jaar komt het college met voorstellen voor regels die geschrapt, vereenvoudigd of samengevoegd kunnen worden. Voor elke regel die er bij komt, wordt tenminste één regel geschrapt;
- ⊕ Dorpen en kernen krijgen meer eigen mogelijkheden om keuzes te maken die passen bij het dorp en zo mogelijk ook eigen budgetten;
- ⊕ Geen raadgevende referenda maar wel vroegtijdig open en eerlijk burgers betrekken bij beleidskeuzes en/of grote ontwikkelingen;
- ⊕ Heldere procesafspraken bij burgerparticipatie;
- ⊕ Raadsleden en/of wethouders houden regelmatig een inloopuur in de kernen;
- ⊕ De gemeente gebruikt bij schriftelijke communicatie met inwoners eenvoudig Nederlands (taalniveau B1).

Gemeentelijke herindeling en samenwerking

De ChristenUnie wil minder bestuurlijke drukte. Zij is kritisch over bestuurlijke samenwerkingsverbanden zoals gemeenschappelijke regelingen (GR). De ChristenUnie is hier niet per definitie tegen, maar iedere gemeente moet z'n eigen beleid kunnen blijven formuleren. Ook moet de raad zicht en controle houden op besluiten die een GR neemt.

- + De ChristenUnie steunt initiatieven die kaderstelling en controle rondom samenwerkingsverbanden versterken;
- + De raad maakt afspraken over het voeren en controleren van gemeenschappelijke regelingen.

10.3 Financiën

De gemeente dient een betrouwbare, goede beheerder te zijn van de beschikbare middelen. Structurele uitgaven, zoals voor wegen en onderwijshuisvesting, moeten worden betaald uit vaste inkomsten. Alle burgers betalen mee, hetzij via de afdracht van de rijksoverheid, hetzij via de gemeentelijke belastingen zoals de Onroerende Zaak Belasting (ozb). Uiteraard wordt bij mensen met weinig financiële draagkracht, naar de persoonlijke omstandigheden gekeken (maatwerk).

In de afgelopen periode is het takenpakket van de gemeenten flink uitgebreid. Hierbij zijn de financiële risico's toegenomen. Wij willen dat de gemeente deze opvangt door het vergroten van de efficiëntie. Dat wil de ChristenUnie bereiken door de taken die de gemeente heeft op sociaal gebied, in de openbare ruimte en op het terrein van veiligheid integraal in te vullen. De noodzaak is versterkt om alle risico's beter in beeld te brengen en te beheersen. Wij mogen toekomstige generaties niet opzadelen met de gevolgen van slecht (financieel) beleid.

Politiek is kiezen

In de politiek zijn er altijd meer wensen dan er geld beschikbaar is. In de begroting, kadernota en jaarrekening moet duidelijk te zien zijn wat er precies met dit geld gebeurt. De gemeenteraad moet zorgvuldig de verschillende wensen, noden en belangen kunnen afwegen. De nood van individuele burgers, zorg, veiligheid, beheer en onderhoud van bestaande voorzieningen moet bij bezuinigingen worden ontzien.

De gemeente koopt duurzaam en circulair in. Waar mogelijk zijn keuzes en resultaten meetbaar. De ambtelijke organisatie van de gemeente moet blijven werken aan doelgerichtheid en efficiëntie. Rekenkameronderzoeken kunnen daarbij behulpzaam zijn, mits ze gericht worden ingezet en geen (politiek) doel op zich worden.

- + De ChristenUnie is voor experimenten met burgerbegrotingen waarbij het budgetrecht van de raad overeind blijft;
- + De lokale lastendruk stijgt in principe niet meer dan de inflatiecorrectie;
- + De dienstverlening van de gemeente (o.a. leges) is zover mogelijk kostendekkend. Bij inkoopbeleid zijn in De Wolden duurzame criteria een harde eis (fairtrade, social return on investment en maatschappelijk verantwoord ondernemen en door het mogelijk te maken dat (zorg)inkooporganisaties cao-lonen kunnen volgen);

- ⊕ Bezuinigen door kritisch te zijn op:
 - Bekostigen van 'prestigeprojecten';
 - Subsidiëren van organisaties en activiteiten die ook met privaat geld kunnen worden bekostigd;
 - De inhuur van externe projectmanagers, adviesbureaus e.d.

1.4 Privacy

Bescherming van persoonsgegevens

Voor een goede vervulling van de toegenomen wettelijke taken en verplichtingen beschikt de gemeente over veel privacygevoelige persoonsgegevens. Het koppelen van die gegevens is nodig om snel de juiste zorg te kunnen leveren. Voor het vertrouwen in de overheid is het tegelijk van het grootste belang dat zorgvuldig met deze gegevens wordt omgegaan. Onduidelijkheid over privacyregels mag er niet toe leiden dat zorgverleners de veilige kant kiezen en daarmee goede hulpverlening in de weg staan.

Recht op bescherming van persoonsgegevens is een grondrecht van burgers. Zij moeten daarom goed geïnformeerd zijn over wat er met hun gegevens gebeurt.

- ⊕ Elke medewerker van de gemeente die gevoelige persoonsgegevens verwerkt volgt een privacytraining of heeft een dergelijke training gevolgd;
- ⊕ Medewerkers in het sociaal domein ontvangen werkinstructies om een zorgvuldige omgang met gevoelige persoonsgegevens te waarborgen;
- ⊕ Medewerkers in het sociaal domein wijzen cliënten zowel schriftelijk als mondeling op hun rechten op het gebied van privacy;
- ⊕ Het vergroten van het privacybewustzijn in de gemeentelijke organisatie maakt een belangrijk onderdeel uit van de werkzaamheden van de privacy officer en/of de Functionaris voor Gegevensbescherming;
- ⊕ De gemeente stelt heldere privacystatements op;
- ⊕ Niet de angst voor boetes, maar een intrinsieke motivatie om zorgvuldig om te gaan met persoonsgegevens vormt de basis voor het voldoen aan privacywetgeving.